

ایران برزیل

نوشته‌های شما

این پنج نفر، یک نفر هستند!

فرزانه هاشمی

مربی مرکز آموزش بهورزی
دانشگاه علوم پزشکی زنجان

پروین باقری

مدیر مرکز آموزش بهورزی
دانشگاه علوم پزشکی زنجان

هزاران کیلومتر آن سوتر، در دشت‌های سرسبز اتیوپی، «تسفایه» با پای پیاده از روستایی به روستای دیگر می‌رود. پوستر رنگ باخته‌ای در دست دارد، بچه‌ها را دور هم جمع می‌کند و با زبان ساده می‌گوید: «اگر دست‌ها را با صابون بشویید، بیماری نمی‌گیرید.»

در هند، «آشا» زنی جوان با لباسی محلی و در گرمای طاقت‌فرسای تابستان، سوار بر دوچرخه از خانه‌ای به خانه دیگر می‌رود. مادر بارداری را ویزیت می‌کند و زمان واکسن نوزاد را یادآور می‌شود. زنی در روستا دعا می‌کند و می‌گوید: «اگر آشا نبود، دخترم را از دست می‌دادم.»

در پاکستان، «سمیه» بر بالین مادری نشسته که نشانه‌های کم‌خونی دارد. برگه‌ای از مکمل آهن و توصیه‌های تغذیه در دست دارد. با جدیت می‌گوید: «زایمان باید در مرکز باشد، این‌بار نجات دادیم، اما نباید ریسک کنیم.»

در برزیل، در دل محله‌ای شلوغ در حاشیه ریو، «کارلوس» با تبلتی در دست و ماسکی بر صورت، خانه به خانه می‌گردد. مردی که فشار خون بالا دارد را راهنمایی می‌کند و مادر جوانی را از نشانه‌های افسردگی پس از زایمان آگاه می‌سازد.

همه این‌ها، با زبان‌ها و چهره‌های مختلف، یک هدف دارند: جان دادن به سلامت، آن هم در جاهایی که بیمارستان نیست، دکتر نیست، اما دل‌هایی هستند که برای نجات انسان‌ها می‌تپند.

سپیده‌دم، هنوز آفتاب از پشت کوه‌های خراسان بالا نیامده، که زهرا کلید خانه بهداشت را در قفل می‌چرخاند. ساعتی بعد در سکوت، صدای باز شدن در یخچال واکسن شنیده می‌شود. دستش روی شانه‌های شیرخواری است که امروز قرار است واکسن دو ماهگی‌اش را بزند. مادر نوزاد نگران است، اما زهرا، مثل همیشه، با لبخند، آرام‌بخش دردهاست؛ فرم‌های مراقبتی را در سامانه پرونده الکترونیک سلامت نگاه می‌کند، فشار خون پدر سالمندی را می‌سنجد، قطره آهن را از کمد دارویی خارج می‌کند و به مادری که کودک زیر دو سال دارد تحویل می‌دهد.

چین بنگلادش

CHW (Community Health Workers)

چین: پزشکان پا برهنه یا Barefoot Doctors
برزیل: نمایندگان بهداشت جامعه یا
Agente Comunitario de Saude

نمای آخر

«بهورز»، «آشا»، «پزشک پا برهنه» و ... همه از یک جنس هستند. قهرمانانی که شاید در پایان روز، هیچ کس برایشان دست نمی زند، اما آمارها می گویند با وجود آن ها، کودکان کمتر می میرند، مادران بیشتر زنده می مانند و دانشی ساده اما نجات بخش به قلب روستاها رخنه می کند. آن ها، در هر نقطه جهان، هر یک به روش خود اما با یک هدف مشترک، روزشان را به پایان می رسانند: «کمک به مردم، افزایش آگاهی و حفظ سلامت جامعه». شاید آن ها هرگز یکدیگر را ملاقات نکنند، اما با این ویژگی ها شناخته می شوند: مهربانی و مراقبت. مردان و زنانی ساده و فداکار که هر روز «سلامت» را به در خانه ها می آورند.

از جنس مردم

اصطلاح کلی «کارمند بهداشت جامعه» شامل طیف وسیعی از دستیاران بهداشت جامعه است که انتخاب شده و آموزش دیده اند تا در جوامع و محیط های مورد نیاز کار کنند. یک تعریف پذیرفته شده توسط یک گروه مطالعاتی سازمان بهداشت جهانی (WHO ۱۹۸۹) ارائه شده که می گوید: «کارکنان بهداشت جامعه باید عضو جوامعی باشند که در آن کار می کنند، توسط این جوامع انتخاب شوند، در قبال فعالیت های خود به جوامع پاسخگو باشند، توسط سیستم بهداشت حمایت شوند و دوره آموزش کوتاه تری نسبت به کارکنان حرفه ای داشته باشند.» اگرچه واژه «بهورز» اصطلاحی خاص و بومی ایران است، اما نقش و وظیفه ای مشابه بهورزی، در بسیاری از کشورهای جهان وجود دارد، که با عناوین زیر شناخته می شود
هند: فعال بهداشتی اجتماعی یا آشا

ASHA (Accredited Social Health Activist)

بنگلادش: کارکنان بهداشت جامعه یا

- منابع:
- WHO. Community health workers: What do we know about them? (2007).
 - Singh, D. et al. (2020). Role of CHWs in Ethiopia and Iran. J Glob Health Rep. DOI: 10.7189/jogh.10.020402
 - Lancet Global Health . CHW Series (2017–2019)
 - Perry H, Zulliger R, et al. Community health workers in low-income settings: A review.
 - UNICEF & Ministry of Health, India . Reports on ASHA and frontline maternal-child health workers.
 - بهورزی در ایران، اسناد توسعه خانه های بهداشت و آموزشگاه های بهورزی، وزارت بهداشت در ایران